

AVALIKE TEENUSTE DELEGEERIMISE JA KOOSLOOME ARENGUPROGRAMM KOHALIKE OMAVALITSUSTE JA VABAÜHENDUSTE ESINDAJATELE

- Soovite pakkuda mõnda teenust koos vabaühendusega, kuid ei tea kuidas oleks seda kõige mõistlikum teha?
- Soovite koostöös vabaühendusega liikuda edasi teenuse ideest teenuse pakkumiseni, kuid vajate praktilist infot ja kogemusi, kuidas sellist koostööd korraldada?
- Soovite õppida kasutama kaasaegseid teenusedisaini ja koosloome tööriistu ning hindama teenuse tulemusi?

Tule osale kohalike omavalitsuste ja vabaühenduste avalike teenuste delegeerimise ja koosloome arenguprogrammis!

Arenguprogrammi läbinud oskavad:

- teha vahet erinevatel omavalitsuse ja vabaühenduse koostöövormidel
- korraldada vabaühendustega teenuste koosloomet
- kasutada erinevaid teenusedisaini ja koosloome tööriistu
- planeerida ja kontrollida teenuse tulemusi ja mõju
- valida delegeerimise viisi ja läbi viia delegeerimise korraldus
- ehitada omavalitsuses üles süsteemi, mis toetaks teenuste delegeerimist ja strateegilist koostööd vabaühendustega

Miks peaksid osalema meie arenguprogrammis?

- Teadmisi edastavad oma valdkonna parimad tugeva teoreetilise taustaga praktikud
- Osalised saavad praktilised tööriistad, kuidas korraldada koosloomet ja teenuste delegeerimisest
- Osalised saavad kaasaegsed teadmised teenuste koosloomest ja delegeerimisest
- Arutatakse ja õpitakse disainides päris teenuseid
- Oleme tõestanud meie poolt arendatud meetodika tulemuslikkust eelnevate arenguprogrammidega
- Võimalus saada konsultatsioone ja korrastada teenuste juhtimise süsteemi viisil, mis toetaks teenuste delegeerimist ja koostööd vabaühendustega

Loe näiteid meie arenguprogrammides disainitud teenuste kohta leheküljelt 6

„Oleme koosloome meetodika edukust tõestanud eelnevate arenguprogrammidega. Meie arenguprogrammides on väljatöötatud üle 25 teenuse, mida kohalikud omavalitsused pakuvad koostöös vabaühendustega,“

- Rasmus Pedanik

Sotsiaalse innovatsiooni labori juht ja sotsiaalse innovatsiooni disainer.

Avalike teenuste delegeerimise eesmärk on elanikkonnale kvaliteetsema ja kättesaadavama teenuse tagamine. Teenuste pakkumisel on kodanikuühenduste eelisteks suurem paindlikkus ja parem võime arvestada sihtgrupi eripärasid ja vajadusi. Lisaks sellele võimaldab teenuste delegeerimine tõsta omavalitsuste võimekust oma ülesannete täitmisel, toetada ja tugevdada kodanikuühiskonda ning tõhustada omavalitsuste ja kodanikuühenduste koostööd.

Milliseid teenuseid delegeeritakse vabaühendustele¹ :

Kultuur

nt harrastustegevused, loengud, näitused, muuseumide tegevus, kultuurimaja haldamine, kultuuriürituste korraldamine jne.

Vaba aeg

nt huviringid ja –huviharidus täiskasvanutele, pensionäride ühendused.

Piirkondliku elu edendamine

nt külaseltsid, avalikud interneti- ja infopunktid.

Noorsootöö

nt noortelaagrid, erinoorsootöö, teavitamisnõustamisteenused, koolitus, vaba aja veetmise võimalused noortele, avatud noortekeskuse haldamine, laagrite korraldamine jne.

Sotsiaalhoolekanne ja sotsiaalteenused

nt koduteenus, sotsiaalnõustamine, päevakeskused, asenduskodu, lastekaitse, eakate ja puuetega inimeste abistamine, supiköök, varjupaigad, avalik saun, pesumaja jne.

Tervishoid

nt terviseedendus, kindlustamata isikute tervishoiuteenused, riskigruppide nõustamine, testimine ja teraapia jne.

Haridus

nt pikapäevarühmad, õpilaskodud, õpilaste ja nende vanemate nõustamine, õpiabi, lasteaid, lastehoid jne.

¹Uuring „Avalike teenuse delegeerimine kodanikuühendustele“ Praxis 2014

Mis on koosloome?

Koosloome tähendab seda, et töötubades arutatakse läbi ja planeeritakse erinevad teenusarendamise ja pakkumise etapid. Kogu programm on oma olemuselt väga interaktiivne ja eeldab osaliste aktiivset panustamist. Koosloome ja teenusedisain on lähenemised, mida üha rohkem rakendatakse (avalike) teenuste planeerimisel ja pakkumisel, et paremini vastata ühiskonna ootustele kogukonna probleemide ennetamisel, leevendamisel ja lahendamisel. Koosloome ja teenusedisain pakuvad võimaluse näha teisest perspektiivist väljakutseid, mis kaasnevad teenuse planeerimise ja arendamisega, võimaldades paremini mõista, mis toimub tegelikult teenuse pakkumisel ja kuidas klient teenust kogeb.

2018. aasta arenguprogrammis osalejate tagasiside:

„Sul on kindel tunne, sa oled kõik riskid maandanud, nii kohaliku omavalitsuse kui vabaühenduse riskid ja läbi näinud, mis võivad takistuseks saada. Süsteemne mõtlemine, kuidas midagi ellu viia.“

- kohaliku omavalitsuse esindaja

„Meie näeme ka omavalitsuse igapäevaelu poolt, et mis on nendepoolsed takistused või kuidas nende poolne nägemus on ja saame ka tänu sellele protsessist paremini aru, eesmärgid saavad läbi arutatud, need kaks maailma saavad koosloome käigus ühendatud.“

- vabaühenduste esindaja

Miks kohalikud omavalitsused delegeerivad teenuseid vabaühendustele² :

- **96%** Tugevama ja aktiivsema kogukonna loomine (liidetud on variantide „peamiselt see“ ja „ka see“ vastused),
- **85%** soovisime toetada ja tugevdada vabaühendusi.
- **90%** Nägime võimalust probleemidele koos paremaid lahendusi leida,
- **83%** vabaühendused teavad paremini sihtrühma eripärasid ja vajadusi ning arvestavad nendega.
- **80%** Et tugevdada suhteid ja koostööd vabaühendustega, edendada jagatud eesmärke ja väärtusi.
- **79%** Soovisime luua võimalust rahastada teenust mitmetest allikatest ,
- **54%** soovisime vähendada asutuse administratiivseid kulutusi .
- **78%** Vabaühendused võimaldavad leida innovaatilisemaid ja paremaid lahendusi teenuste osutamisel, abivajajate toetamisel.

²Uuring „Avalike teenuse delegeerimine kodanikuühendustele“ Praxis 2014

Tule osale oma meeskonnaga

Programmi ootame osalema kohalike omavalitsuse töötajate ja vabaühenduste esindajate meeskondi, kuhu kuulub vähemalt neli liiget (kaks kohalikust omavalitsusest ja kaks vabaühendusest). Samuti on vaja teenuse ideed või olemasolevat teenust, mida soovitakse koostöös pakkuda ning kindlat kavatsust seda teenust vabaühenduse välja delegeerida. Vabaühendusel peab olema kogemus teenuste pakkimisel ja vastava sihtrühmaga töötamisel.

Kandideerimiseks tuleb täita avaldus hiljemalt 1. märtsiks siin!

Mida me Sinult ootame?

Programmi edukaks läbimiseks peab osalema kõigil kolmel koolituspäeval. Programmi korraldajatel on õigus nõuda katkestanud meeskonnaliikme tööandjalt kuni on 768 eurot koos käibemaksuga tehtud koolituskulude eest (sh koolitajate tasud). Meeskonnaliikmed kinnitavad avalduse esitamisega, et on programmi töömahust ja läbimise tingimustest teadlikud.

Arenguprogrammi eesmärk

Programmi eesmärk on anda täiendav tuge omavalitsuste ja vabaühenduste koostööle teenuste osutamisel. Programmi tulemusena paraneb kohalike omavalitsuse töötajate oskus korraldada ja osutada kohaliku tasandi teenuseid koostöös kodanikuühendustega. Pikas perspektiivis peaks paranema kohalike elanike rahulolu omavalitsuse poolt pakutavate teenustega.

Arenguprogrammi metoodika ja sisu

Arenguprogramm lähtub aktiivõppe metoodikast. Programmi väljatöötamisel oleme lähtunud põhimõttest, et õpitu omandatakse kõige paremini, kui teooria ja praktika on kooskõlas ning õppimine toimub vabatahtlikult. Programmis on pühendatud 1/4 koolituste ajast teooriale ja 3/4 on pühendatud oskuste praktilisele rakendamisele.

Programm koosneb kolmest koolituspäevast/töötoast, kus esimeses osas disainitakse lähtudes sihtrühma vajadustest koosloome meetodil (uus) teenus ja teises osas keskendutakse teenuste delegeerimise organisatoorsele aspektidele. Seega hõlmab 3-päevane tsükkel kogu teenuse delegeerimise elukaart alates teenuse sihtrühma vajaduste ja osapoolte kaardistamisest, lõpetades kohalikus omavalitsuses teenuse delegeerimist toetava süsteemi loomisega.

Arenguprogrammi värvatakse neli rühma (igas rühmas kuni seitse meeskonda), kes kõik läbivad 3-päevase koolitusprogrammi. Koolitused toimuvad neljas Eesti linnas: Rakveres, Pärnus, Tartus ja Tallinnas.

Koolituspäevade sisu

I koolituspäev

- Kohaliku omavalitsuse ja kodanikuühenduse erinevad koostöövormid
- Koosloomest juhitud teenuste delegeerimine
- Koosloome ja teenusedisaini mõisted ja peamised tööriistad
- Teenuse ja koosloome osapooled
- Sihtrühma vajaduste kaardistamine
- Teenuse väärtuspakkumine

II koolituspäev

- Klienditeekonna kaardistamine
- Kodanikuühenduse võimekuse hindamine ja arendamine
- Omavalitsuse ja kodanikuühenduse pikaajalise koostöö võimalused
- Piirkondlik koostöö teenuse osutamisel
- Teenuse koosjuhtimine
- Teenuste delegeerimist toetav juhtumismudel

III koolituspäev

- Delegeerimise viiside valik ja selle korralduse juriidilised võimalused
- Delegeeritud teenuste kvaliteet, tulemused ja mõju: eesmärgistamine, hindamine, kontroll
- Kvaliteedi- ja tulemusnäitajate kajastamine hangetes

Arenguprogrammi toimumise ajad:

Pärnus

09.04
30.04
22.05

Tartus

11.04
02.05
23.05

Rakveres

16.04
07.05
04.06

Tallinnas

17.04
09.05
06.06

Koolitused hakkavad kõigil päevadel kell 10.00 ja lõppevad kell 17.00.

Nõustamisprogramm

Peale viimast töötuba saavad kõik kohalikud omavalitsused kandideerida nõustamisprogrammi. Nõustamisprogrammi valitakse omavalitsused või omavalitsuste grupid, kes soovivad hakata koostöös vabaühendustega teenuseid pakkuma. Kokku valitakse välja 8-12 omavalitsust või omavalitsuste gruppi, kus on kindel soov jõuda koostöös kodanikuühendusega teenuste pakkumiseks.

Arenguprogramm on osalistele tasuta, kui osaletakse kõigil kolmel koolituspäeval!

Kandideerimiseks tuleb täita avaldus hiljemalt 1. märtsiks siin!

Kontakt ja info:

Arenguprogrammi puudutavates küsimustes palun võtta ühendust arenguprogrammi koordinaatoriga Evelin Kostabi +372 504 4576, evelin@koosloome.ee

Programmi tellijaks on Rahandusministeerium ja Riigi Tugiteenuste Keskus, programmi rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi rahadega. Osalejatel tuleb täita ESF-ist tulenevaid nõudeid, sh osalejate andmete esitamise nõue.

Programmi metoodika on väljatöötatud MTÜ Sotsiaalse Innovatsiooni Labori poolt (Si-Lab). Si-Lab on sotsiaalne ettevõtte, eesmärgiga arendada ja rakendada koosloomet, disainmõtlemist ja sotsiaalsed ettevõtlust kogukondlike ja ühiskondlike probleemide lahendamisel. Programmi viiakse ellu MTÜ Sotsiaalse Innovatsiooni Labori ja MTÜ Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik koostöös.

Sotsiaalse
innovatsiooni
labor

Sotsiaalsete
Ettevõtete Võrgustik

Koolitusprogrammi koolitajad:

Rasmus Pedanik

Rasmusel on üle 10 aasta kogemust arenguprogrammide disainimisel ja koolitamisel. Olles pakkunud arenguprogramme sellistele organisatsioonidele nagu Swedbank, Eesti Energia, Tallinna Sadam, Tallinna Vesi, Omniva jt. Viimasel viiel aastal on Rasmus pakkunud koolitusi- ja arenguprogramme peamiselt avalikule sektorile ja vabaühendustele. Rasmus on algatanud ja juhtinud 2014., 2015., 2016. ja 2018. aasta koosloome arendusprogramme. Neljas arenguprogrammis disainiti või re-disainiti kokku 34 erinevat teenust. Rasmus õpib Tartu Ülikoolis doktorantuuris ja tema uurimistöö teemaks on erinevad probleemide lahendamise meetodid. See teema on tihedalt seotud sotsiaalse innovatsiooni ja disainimõtleamisega. Rasmus on Sotsiaalse Innovatsiooni Labori asutaja ja juht. Lisaks arendusprogrammidele juhib Rasmus mitteformaalset Sotsiaalse innovatsiooni võrgustikku. Varem on Rasmus töötanud Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustikus, Siseministeriumis (regionaalministri nõunik kodanikuühiskonna valdkonnas) ja Riigikontrollis.

Kaie Kotov

Kaiel on mitmekülgne kogemus teenusedisaini ja sotsiaalse ettevõtluse arenguprogrammide koolitaja ja konsultandina. 2014–2015 osales ta Heateo SA ja Siseministeriumi sotsiaalse innovatsiooni arenguprogrammis mentorina, aidates kaasa SA Autistika Eesti kontekstis ainulaadse erihoolekandeteenuse välja töötamisele. 2015 juhtis ta SEVi avalike teenuste ja sotsiaalse ettevõtluse arenguprogrammi teenusedisaini gruppi. 2015–2016 aitas ta kaasa Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustiku avalike teenuste huvikaitse strateegia loomisele ja uuris Sotsiaalse innovatsiooni võrgustiku juures avaliku sektori ning vabaühenduste koostöömudeleid. 2016–2017 töötas ta SEVis avalike teenuste huvikaitse juhina. Selle raames osales Kaie ka Riigikantselei poolt ellu kutsutud Hoolduskoormuse vähendamise rakkerühmas, juhtides seal töörühma "Vabakonna, kogukonna ja erasektori roll pikaajalises hoolduses" tööd ja raporti "Vabatahtlike ja kogukonna roll pikaajalises hoolduses. Olukorra kirjeldus ja poliitikasuunised" koostamist. Kaie kuulub ka mitteformaalsesse Sotsiaalse innovatsiooni võrgustikku. Oma doktoritöös uurib ta kogukonnapõhist innovatsiooni.

Jaan Aps

Jaan oli Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustiku kaasasutaja ja juhatuse esimees (2012-2017). Ta on ühiskondliku mõju eesmärgistamise, hindamise ja kommunikatsiooni tunnustatumaid eksperte Eestis, sh koostanud käsiraamatud "Kodanikuühenduste mõju hindamise käsiraamat" (2012) ja "Kuidas teha head hästi" (2008) ning kaasautorina "Ühenduste rahastamise juhendmaterjal" (2013) ja "Kuidas saavutada maksimaalset mõju" (2017). Jaan on koolitanud ja nõustanud kümneid (sh avalikke teenuseid pakkuvaid) vabaühendusi ning olnud kaasatud uue Riigihangete seaduse koostamisse aastatel 2015-2017 (nt seoses vabaühendustele ja sotsiaalsetele ettevõtetele hangete reserveerimise paragrahvidega). Ta on tunnustatud ekspert ka rahvusvaheliselt, sh liikmelisus Euroopa Komisjoni sotsiaalse ettevõtluse töörühmas ja regulaarsed kutsed esinema eri riikidesse. Aastatel 2006-2013 tegutses Jaan Heateo Sihtasutuses, aidates kaasa SOS Lasteküla Eesti Ühingu laienemisele üle-eestiliseks ja MTÜ Oma Pere poolt lapsendamise eelsete ja järgsete teenuste kontseptsiooni välja töötamisele, millel põhinevaid teenuseid hakkas rahastama Sotsiaalministerium.

Programmi koordinaator

Evelin Kostabi

Evelin on Tartu Ülikooli kommunikatsioonijuhtimise magister. Koosloome ja disainimõtleamisega omab kokkupuudet töökogemusest SEV'is (Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik) ja Si-Lab'is (Sotsiaalse Innovatsiooni labor). Evelin on osalenud enamikes Si-Lab'i poolt läbiviidud arengu- ja koolitusprogrammides meeskondade mentori, uuringute läbiviija ja kommunikatsiooniekspertina. Oma uurimis- ja tegutsemisvaldkondades on ta alati pühendunud inimestele ja tööle nendega.

Milliseid teenuseid on meie arenguprogrammides varem disainitud

Pärnu „Horisont“

Arenguprogrammi töötubades osales aktiivselt neli inimest – vabaühenduse juht, üks vabaühenduse töötaja, linnavalitsuse esindaja ja arenguprogrammi mentor. Teenuse arendusena sooviti parandada Pärnu linna kodutute majutustingimusi.

Arenguprogrammi käigus kaardistati süvitsi kodutute vajadused. Viidi läbi kümmekond intervjuud Pärnu linna kodututega, kes hetkel erinevaid kodututele suunatud sotsiaalteenuseid Pärnu linnas tarvivad. Lisaks külastati hetkel MTÜ Horisont poolt olemasolevaid ööbimis- ja majutusasutisi ja ka linna poolseid sotsiaalkortereid.

Saadud informatsiooni analüüsimisel leiti, et kodutu vajab või vajaduse tekkimisel teab, et on olemas võimalus saada nõustamist ja/või tuge, mitte ainult teenusele sattumisel vaid jätkuvalt, isegi aastaid hiljem. Lahendusena leiti, et kodutut tuleb potentsiaalsel tagasilanguse hetkel paremini sotsiaalteenuse osana tugistada, ka nõ teenuse kolmandas etapis, kus kodutu elab linna poolt pakutavas sotsiaalkorteris, tema alkoholiprobleemid on kontrolli all ja ta käib tööl.

Arenguprogrammi raames muudeti ühes linna sotsiaalkortermajas üks korrus spetsiaalselt selle sihtgrupi elamispiiraks ja lisaks pakutakse sealsetele elanikele rutiinselt sotsiaalnõustamist ja kodutu tugistamist eelkõige alkoholiprobleemiga jätkuval toimetulekul ja töökoha leidmisel. Taoline nõustamine ja tugistamine on linnaga koostöös hetkel sotsiaalteenuse osa – tugiteenus toimetulekuraskustes inimesele.

Tallinn MTÜ Inimeselt Inimesele “Käo Päevakeskus”

Arenguprogrammis osales aktiivselt ühenduse juht ja kaks töötajat, lisaks üks omavalitsuse esindaja, üks Sotsiaalministeeriumi esindaja ja arenguprogrammi mentor. Ühendus tuli arenguprogrammi ideega arendada Tallinnas kogukonnas elamise ja teatud öödel majutusteenust, et vähendada täiskasvanud puudega lapse hooldajate hoolduskoormust.

Tänu tööpõhjate juhendatud täitmise ja arutelu ning osapoolte omavaheliste vajaduste, oskuste ja võimaluste peegeldamise ja analüüsimise püüti luua universaalne teenus, mis oleks terviklik ehk komponendipõhine, ka vajaduspõhine, jätkusuutlik ja et klientide järjepidev teenusele pääsemine oleks tagatud. Arenguprogrammis saadud teadmiste ja kogemuste läbi analüüsimise tulemusel alustab Käo Päevakeskus koostöös Tallinna linnavalitsusega intervallhoiuteenus pakkumist.

Rakvere Kolmainu kogudus (Rakvere Kogukonnamaja)

Rakvere Kolmainu kogudus tuli arenguprogrammi ideega hakata tootma hauaküünlaid, millest kasvaks lõpuks välja kaitstud töö teenus. Täna pakub kogudus vabatahtlikkuse põhimõttel kolmel päeval nädalas 15 erivajadusega kliendile kaitstud töö teenust. Samuti katsetati arenguprogrammi raames hauahooldusteenust, et pakkuda kaitstud töö klientidele tööd ja teenida Kogukonnamajale omatulu. Arenguprogrammis osalemisest ja erivajadustega inimestega tegelemise kogemusest kasvas välja idee, et koguduse pastoraat (Kogukonnamaja) saaks kunagi ehitatud kompleksiks, kus puuetega inimestel on võimalik teha nii tööd, leida endale sobilik toetatud elamise korter kui veeta oma vaba aega. Rakvere Kogukonnamaja teeb tihedat koostööd kohaliku omavalitsusega, et seda visiooni realiseerida.

Seltsilise teenus

Viljandi Maanaiste ühendus ja MTÜ Teeme tulid arenguprogrammi ideega pakkuda lisaks Viljandi linnas toimivale Seltsidaami teenusele sarnast teenust ka maapiirkonnas. Tänapäevaks on ideest välja kasvanud uus MTÜ Seltsiks Sinule, mis tegeleb ainult maapiirkonna üksi jäänud ja igapäevast suhtlemist vajavate eakatega. MTÜ viib kokku aktiivsed vabatahtlikud eakad eakatega, kes mingil põhjusel on oma koju üksi jäänud ja niivõrd tihedat osalust oma kogukonna tegemistes enam ei oma.

Arenguprogrammi järgselt on teenust rohkelt katsetatud. Teenusel on rohkelt huvilisi ja koostööpartnereid – omavalitsused, külamajad, perearstikeskus, postiljon, kohalikud eakad jne. Koostöös Viljandi valla omavalitsusega pakutakse hetkel teenust Mustla piirkonnas ja teenus on käima minemas Olustveres ja Suure-Jaani piirkonnas.